

Elsloo, schepenbank gichten 1735-1736

Inleiding

In het Ancien regime had de meerderheid van Limburgse dorpen een schepenbank. Een van de taken van de schepenbank was de registratie van transacties of overdrachten, al dan niet eerder voor een notaris verleden. De registratie van overdrachten betreffen in dit register:

- koop- en verkoopakten van onroerende goederen;
- obligaties of leningen met een borgstelling of onderpand (rentecreaties);
- testamenten;
- akkoord.

Deze overdrachten of gichten vormen een bijkomende bron om de familie geografisch en sociaal verder te bepalen. Hieronder krijg je samenvattend de inhoud van de geregistreerde transacties tussen 7 mei 1735 en 11 juli 1736. De kolommen in de bewerking geven respectievelijk de datum van de registratie aan en een samenvatting van de inhoud van de akte. Het register is niet gefolieerd. Voor het gemak zijn in deze bewerking van het schepenbankregister de oude spellingen van dorps- of stedenamen grotendeels geformaliseerd en voornamelijk in hun moderne vorm terug te vinden. Lokale toponiemen van velden, akkers en dergelijke heb ik in hun originele vorm en al hun varianten laten staan, net zoals de persoonsnamen.

Je kan gemakkelijk met Ctrl-F het gehele bestand doorzoeken.

De bron is Maastricht, Historisch Centrum Limburg. Toegang 01.1777 Vrije Rijksheerlijkheid Elsloo, (1228) 1452-1789, inventarisnummer 64 (gichtregister 1735-1736). Je kan het register online doorbladeren en downloaden zowel via de website van www.archieven.nl alsook via www.historischcentrumlimburg.nl

Kenneth Booten

Heverlee, 30 april 2026.

DATUM	OMSCHRIJVING
07/05/1735	<p>Registratie verkoop obligatie, waarbij</p> <p>Marthinus Claessen, gehuwd met Maria Ranson</p> <p>een kapitaal van 150 gulden en verlopen rente verkoopt aan</p> <p>Coenrardus Alberts, gehuwd met Catharina Frederixs</p> <p>Prijs: 150 gulden.</p> <p>Heijn (Hendrik) Janssen had per akte van 20/06/1694 voor notaris Balthasar Frederik Huberti 128 gulden ontvangen ad 5% rente van wijlen Jan Broerens (Brorens) en gegicht te Elsloo op 28/08/1696. Voor de schepensbank van Elsloo werd nadien op 12/01/1702 door dezelfde Janssen nog 156 gulden ad 5% rente van Jan Broerens opgenomen.</p> <p>De verkoper is kleinkind en erfgenaam van wijlen Jan Brorens. De twee kapitalen zijn nu samen nog 150 gulden en worden door Goosen Bovens als representant van Heijn Jansen betaald, volgens lotcedule.</p>
17/05/1735	<p>Registratie op verzoek van Marcus Meij namens en voor zijn broer Jan Hendrick Meij van een obligatie verleden voor notaris J.C. A Cruce op 29/03/1709 te Maastricht, waarbij</p> <p>Thijs Smeets, wonende te Catsop, gehuwd met Neleken Peters</p> <p>100 gulden aan 5% rente leent van</p> <p>Christiaan Meij, burger van Maastricht, gehuwd met Elisabeth Winckelhuijsen.</p> <p><u>Borgstellingen:</u></p> <p>1) Een morgen akkerland gelegen <i>in de Geversdell</i>.</p> <p>Reingenoten: ter zijde Jan Broerens, ter andere zijde Matthijs Frederixs.</p> <p>2) Een morgen gelegen <i>aan het Eijxken</i>.</p> <p>Reingenoten: ter eenre de graaf van Elsloo, ter andere Claes Bovens.</p> <p>Beide percelen zijn in het <i>Catsopperveld</i> gelegen.</p> <p>Getuigen: Adolph Rijx en Jan van Loufelt, burgers van Maastricht.</p> <p>Naschrift van 09/05/1714 waarbij 50 gulden kapitaal was terugbetaald door Neleken Peters, echtgenote van Thijs Smeets.</p>

01/06/1735	<p>Registratie verkoop obligatie verleden voor notaris Ludovicus Burtin op 17/01/1735 te Maastricht, waarbij</p> <p>Johan Silvester Essers, licentiaat der beide rechten, advocaat en oud-gezworen raad van Maastricht, krachtens chirographaire volmacht van vaandrig Laurentius Nobelen</p> <p>verkoopt aan</p> <p>Hendrick Janssen, regerende meester-molenaar te Maastricht, gehuwd met Agnes Bertrand</p> <p>een kapitaal van 500 gulden ad 5% rente, dat wijlen pajmeester Arnold Nobelen, vader van vaandrig Laurentius Nobelen, op 09/08/1706 per akte voor notaris Theodoor Van der Woudt (Wood) en gegicht op 12/12/1707 te Elsloo had geleend aan Machiel Bours, inwoner van Elsloo.</p> <p>Bij scheiding en deling voor het Luiks Hooggerecht van Maastricht op 09/08/1733 werd dit kapitaal geërfd en toegewezen aan Laurentius Nobelen.</p> <p>Prijs: 500 gulden + 11 gulden (5 maanden verlopen rente sedert 9 augustus laatstleden) + 5 gulden gichtgeld.</p> <p>Getuigen: oud-borgemeester De Requile en Joannes Jacobi.</p> <p>Andreas Nobelen, licentiaat en schepen van Maastricht, broer van Laurentius Nobelen, neemt het geld namens zijn broer aan en belooft het met hem te verrekenen, vanwege nog openstaande schulden van zijn broer bij hem.</p> <p>Aangehecht de chirographaire volmacht van 20/03/1734. Naast de volmacht om dit kapitaal te verkopen, vermeldt het document ook de wens om een ander kapitaal van 100 gulden ten laste en panden van Rasquin Horrión van Vlijtingen, voorheen te Vlijtingen gegicht op 23/06/1702 te verkopen, alsook nog een perceel aldaar, leenroerig aan de Hoge Leenzaal van Sint Servaas en voorheen te Vlijtingen gegicht op 24/05/1707.</p>
19/07/1735	<p>Registratie testament, waarbij</p> <p>Anna Gorissen, meerderjarige jonge dochter, nog gezond</p> <p>haar uiterste wil laat opstellen.</p> <p><u>Testament</u></p> <p>1) Ze wenst op het kerkhof van Elsloo begraven te worden.</p> <p>2) Ze begunstigt haar neef Jan Hendrick Janssen, van wie ze meter is, zoon van Jan Hendrick Janssen. Hij ontvangt het volgende, nl.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Het voorhuis en het kamerke en 1/3 deel van de moeshof in een huis te Elsloo gelegen. <p>Reingenoten: ter eenre Hendrick Geurts, ter andere zijde de weduwe Jan Creften.</p> <p>De andere delen van het huis behoren voor 1/3 deel aan de erflaatster nicht en neef Jenne en Christiaen Beeke en voor het andere 1/3 deel aan de erfgenamen van Nicolaes Roch.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Al haar roerende goederen. <p>Haar vermelde neef Jan Hendrick Janssen wordt ook tot universeel erfgenaam benoemd, mits hij de begrafenis van de erflaatster verzorgt.</p> <p>De erflaatster annuleert alle eerdere gemaakte testamenten.</p>
19/07/1735	<p>Registratie verkoopakte, waarbij</p> <p>Joannes Bours, gehuwd met Anna Elisabetha van Aubel, inwoner van Stein verkoopt aan</p> <p>Jan Meijs, gehuwd met Cornelia Wijnants, inwoner van Kleine Meers</p> <p>zijn huis en hof gelegen te Kleine Meers, jurisdictie van Elsloo.</p> <p>Reingenoten: ter eenre Simon Merla, ter andere zijde Laurens Penders en de weduwe Bours, voorhoofd de <i>Heere Straat</i>, ander hoofd de weduwe Willem Schreurs.</p> <p>Prijs: 195 gulden.</p> <p>De prijs wordt ingekort met 85 gulden vanwege de overdracht door de koper aan de verkoper van</p> <p>58 kleine roeden akkerland gelegen te Stein.</p> <p>Reingenoten: ter eenre Jan Wijnen, ter andere zijde Jan Janssens.</p> <p>Ook betaalt de koper in de plaats van de verkoper een som van 50 gulden aan Catharina Winckels van Urmond. De overige 60 gulden van de verkoop wordt zo betaald aan de verkoper.</p>
16/12/1735	<p>Registratie akkoord verleden voor notaris E. Nelissen op 10/03/1719 te Sittard, waarbij</p> <p>Frans Michael Maes, voor zichzelf en als erfgenaam van wijlen zijn broer Adamus E. Maes, in zijn leven kanunnik en penningmeester van het kapittel te Sittard</p>

verklaart in proces te liggen met

Henricus Wilhelmus **Paumen** en Theodorus Everardus **Paumen**, voor zichzelf en hen beiden ook sterk makende voor hun afwezige zus Maria Margareta **Paumen**

inzake 2 obligaties en wisselbrieven, nl.

1) 890 rijksdaalders 62 en 2/3 albus colsch ten laste van de 1ste comparant en daterende van 08/03/1704 (in Maastrichts geld 712 rijksdaalders 50 stuivers);

2) 476 rijksdaalders p 80 albus van 30/08/1713 (in Maastrichts geld 380 rijksdaalders 64 stuivers).

Die schuld tegen jaarlijkse rente was gegicht voor het laat- en leenhof te Elsloo op 11/12/1713 op de goederen van de 1ste comparant en op die van zijn overleden broer.

Vervolgens is er een procedure op de rol gekomen met een vonnis op 07/03/1718 te Elsloo. Maes heeft nadien beroep tegen het vonnis aangetekend voor het Leenhof van Valkenburg, partagie van Haar Hoog Mogende, waarbij de zaak tot op heden nog hangende is.

Akkoord

Partij 1 zal zijn beroepsprocedure staken en de twee obligaties en wisselbrieven erkennen, alsook de registratie te Elsloo en te Dilsen, geaffecteerd op de goederen van partij 1. Voor de gerechtskosten en de verlopen rente zal partij 1 de andere partij de som van 306 pattacons en 46 stuiver betalen. De rest van de verlopen rente wordt kwijtgescholden.

Gezien partij 1 niet in staat is de verlopen rente en obligaties te betalen, zullen die doorlopen tegen een rente van 5%.

Partij 1 draagt de volgende goederen (voor 6 jaar over) over, nl.¹

1) Zijn deel van hof en goederen gelegen te Elsloo, alsook dat van zijn overleden broer, nl. 2/3 van de helft van een huis en hof te Catsop.

Reingenoten: Claes Hendrixs, zijnde de wederdeling.

2) 2/3 in de helft van een bunder weide *op het mergelacker*.

Reingenoten: het voetpad naast Jan Lebens.

Het is belast met 7 vaten rogge erfpacht aan de heer van Elsloo.

3) 2/3 deel van 138 kleine roeden weide *op de Gellick*.

¹ Later in de akte gaat het over de inkomsten op de percelen die verrekend worden op de openstaande schuld en dit voor een periode van 6 jaar. De structuur en transacties in deze akte ontgaan me deels en mijn interpretatie is onzeker.

Reingenoten: Corstien Ghijsen.

4) $\frac{2}{3}$ in de huisweide, 236 kleine roeden.

5) $\frac{2}{3}$ deel van de helft van 687 kleine roeden land gelegen *aan den Heuvel* dwars bovenwaarts.

6) $\frac{2}{3}$ van de helft van 1.314 kleine roeden *aan het heijgaet onder den Heuvel*, dwars afgemeten langs de heide.

7) $\frac{2}{3}$ deel van de helft van 648 kleine roeden, afgemeten langs Lenaerts aan de *Maeter Bosch*.

8) $\frac{2}{3}$ deel van de helft van 442 kleine roeden, af te meten dwars op de *Schuthaeg*.

9) $\frac{2}{3}$ deel in de helft van den Camp ad 600 kleine roeden, afgemeten langs *de Sint Agatha weijde*.

10) $\frac{2}{3}$ deel van de helft van 100 kleine roeden land *op de mergelacker*.

11) $\frac{2}{3}$ van de helft van 300 kleine roeden *in het armborster velt*, dwars naar de *Schutt haeg*.

Reingenoten: de weg.

Het is belast met 4 vaten rogge erfpacht aan de heer van Elsloo.

12) $\frac{2}{3}$ deel van de helft van 300 kleine roeden *onder den Heuvel*, afgemeten langs de heer van Elsloo.

13) $\frac{2}{3}$ deel van 162 kleine roeden *in het Elserveldt*.

Reingenoten: de vloedgraaf, ter andere secretaris Huberti.

14) $\frac{2}{3}$ deel van 60 kleine roeden land *op het mergelack(er)*.

Reingenoten: Margariet Sassen.

15) $\frac{2}{3}$ deel van 94 kleine roeden *onder de Heugde*.

Reingenoten: Peter Brorens.

16) $\frac{2}{3}$ deel van 478 kleine roeden *in den Camp aan den Drees*.

Reingenoten: dhr. Maes.

17) $\frac{2}{3}$ van ... kleine roeden.

Reingenoten: Wouter Penris en Matthijs Frederix.

18) $\frac{2}{3}$ deel van 90 kleine roeden *aan den Horsterbergh*.

	<p>Reingenoten: de heer van Elsloo.</p> <p>Het is belast met een erfpacht aan de armen van Elsloo en ten opzichte van het leengoed met meerdere pachten.</p> <p>19) Zijn kindsgedeelte en dat van zijn broer, gelegen te Elsloo, dat van hemzelf afkomende van zijn echtgenotes moeder zaliger Anna Koninx. Het betreft in het kort de volgende percelen, nl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Den Camp</i>, 474 kleine roeden; • Een weide te Catsop, 480 kleine roeden; • <i>Den Gelck</i> te Catsop, 450 kleine roeden; • Een bunder aan de <i>eene wijde</i> achter Catsop, 400 kleine roeden; • Het stuk <i>aan den quaeden hondt</i> achter Catsop, 200 kleine roeden; • <i>Op de Hochden</i>, 104 kleine roeden; • <i>In Elsloo velt</i>, 205 kleine roeden; • <i>Op Mergelacker</i>, 172 kleine roeden; • <i>In Elsloo velt</i>, 134 kleine roeden; • <i>Op de Hochde</i>, 90 kleine roeden; • <i>In Elsloo velt</i>, 464 kleine roeden; • <i>Onder den Heuvel</i>, 261 kleine roeden; • <i>Op het Mergelacker</i>, 80 kleine roeden. • Totaal: 3.514 kleine roeden. <p>20) De goederen gelegen te Dilsen, waarvan de 2de partij de pacht getrokken heeft.</p> <p>De goederen te Elsloo zijn belast met vaten rogge erfpacht aan de armen aldaar, alsook met vaten rogge ten aanzien van de heer van Elsloo en met cijns. Daarnaast ook met 800 gulden kapitaal aan drossaard Salden, 200 gulden kapitaal aan juffrouw N. Coenen.</p> <p>De 2de partij zal vanaf dit jaar de inkomsten van de huisweide en landerijen te Elsloo en Dilsen genieten, mits ze ook de schat, cijnsen, erfpachten en rentes betalen aan dhr. Salden en juffrouw De Coenen. De overschot dient ter verrekening van de 306 rijksdaalders en 46 stuivers en eventuele rente op de 2 obligaties. Ingeval na 6 jaar er nog een tekort is, blijft dit ten laste van partij 1. Ingeval van overschot is dat voor partij 1. Ingeval de rekening niet vereffend is na 6 jaar, mag partij 2 percelen verkopen van partij 1 voor de schepbank van Elsloo, alsook te Dilsen.</p> <p>Getuigen: Johan van Houtem, postmeester alhier, en Hendrick Roch.</p>
29/02/1736 ²	<p>Registratie obligatie verleden voor notaris A. Welters op 21/02/1736 te Wyck, waarbij</p> <p>Joannes Everds, gehuwd met Maria de Tiege, inwoner van Elsloo</p>

² De volgorde van scans van de akte klopt niet (scans 13-14, 17-18). Scans 17-18 komen na de linkerzijde van scan 14. De rechterzijde van scan 14 en scan 15 horen bij de gicht van 28/05/1736 (aangehechte volmacht).

	<p>verklaart onlangs gekocht te hebben van</p> <p>Joannes Peters, Peeter Bovens en Geurt Bovens</p> <p>een huis en hof gelegen te Elsloo.</p> <p>Reingenoten: ter eenre de erfgenamen Hendrick Boijen, ter andere zijde de weduwe Pieter Creften, in 2de huwelijk met Geurt Bovens.</p> <p>Prijs: 750 gulden.</p> <p>Het is belast met een oord cijns ten behoeve van de heer van Elsloo.</p> <p>Hetgeen de koper tekort kwam, heeft hij kunnen lenen van Theodorus Ross, gehuwd met Elisabeth Davignon, die hem 300 gulden hebben voorgesloten ad 5% rente.</p> <p>Het gekochte huis geldt als borgstelling voor de obligatie.</p> <p>Getuigen: Lambert Joseph Dumoulin en Nicolaes Boers.</p>
11/07/1736	<p>Registratie verkoopakte, waarbij</p> <p>Helger Gangels, gehuwd met Catharina Janssen</p> <p>verkoopt aan</p> <p>Hendrick Janssen, jongman</p> <p>150 kleine roeden akkerland gelegen <i>op de hoccoul</i>, bezaaid met haver.</p> <p>Reingenoten: naar Beek de landheer van Elsloo, ter andere zijde de erfgenamen Christiaen Ghijsen zaliger.</p> <p>Het perceel is belast met schat en tiende.</p> <p>Prijs: 32 stuiver per kleine roede + lijkoop + 5 stuiver godshelder. Het totaal bedraagt 240 gulden.</p> <p>110 gulden wordt nu betaald. De overige 130 gulden dienen tussen nu een aanstaande oktober betaald te worden.</p>
28/05/1736	<p>Registratie verkoopakte met surrogatie verleden voor notaris Guillaume Caris op 11/05/1736 te Maastricht, waarbij</p> <p><u>Verkoop</u></p>

Cornelis de Jonge, inwoner van Elsloo, als gevolmachtigde van zijn schoonzus Elisabeth **Bours**, per akte van volmacht

verkoopt aan

Maria **van Eijck**, weduwe van Paulus Tulleners, burger en koopvrouw te Maastricht

170 kleine roeden land met de vruchten die erop staan, gelegen *onder den heuvel* in de vrije baronie Elsloo.

Reingenoten: naar de *Graatheide* de weduwe Dirck Renkens, naar Catsop dhr. Lambremont, naar Beek Geurt Bovens.

Prijs: 297 gulden 10 stuiver.

De verkoop diende tot mindering van een openstaand kapitaal ten laste van de verkoopster en ten behoeve van de koopster van 507 gulden 10 stuiver, restant van een groter kapitaal van 637 gulden 10 stuiver, ten gevolge van chirographaire schuldbekentenis en obligatie van 19/08/1726 en gegicht voor het leenhof van Elsloo op 24/10/1726.

Surrogatie

Het resterende kapitaal van 210 gulden zal Cornelis de Jonge als plaatsvervanger of surrogant van zijn schoonzus overnemen en jaarlijks de rente ad 5% betalen.

Borgstelling:

240 kleine roeden akkerland, zijnde leengoed ressorterend onder het leenhof van Elsloo.

Reingenoten: ter eenre Francois Martens, ter andere zijde de erfgenamen Augustinus Boers, uitschietende met een hoofd op de *Catserder Straet*.

Getuigen: Willem Thomissen, burger van Maastricht, en Jacobus Roijen, inwoner van Maastricht.

Aangehecht de volmacht.³

³ De volgorde van de scans klopt niet. Scan 20 heeft het begin van de volmacht, vervolgens de rechterzijde van scan 14, gevolgd door scan 15.